Ч. 61 Четвер 18 (30) марта 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45

Поодиноке число 3 кр.

Бесїда пос. Барвіньского

виголошена при загальній дебатї буджетовій на 22-ім засїданю сойму дня 24 с. м.

(Дальше).

Далеко завело-б се, коли-б я хотів тут вказати всї причини, які складають ся на таку страшну руїну тої підвалини нашої суспільности, нашого краю, на руїну хлїборобів. Однак дві головні рани, які точать сю підвалину суспільности нашої, дають нам цікаве поясненє — іменно лихва і піяньство, коли на сї рани споглянемо в порівнаню нашого краю з всїма иньшими краями в Австриї. Коли в цїлій Австриї від р. 1882—94 засуджено за лихву разом 1735 людий, то на саму Галичину припадає з того 899, то значить, що у нас було більше засуджених за лихву, як у всїх иньших краях австрийских разом. А кілько то вимкнуло ся спід засуду, кілько то лихварів обходить закон о лихві!

А якже стоїть справа з піяньством? В цїлій Австриї засуджено за піяньство понад 312.000 людий, а з того припадає на саму Галичину 281.000, то є більше як 9 частий всїх засуджених!

Я навів лише тих кільканайцять чисел, щоб не томити В. Палату, однак вже ті числа показують довідно, що наші хлїбороби, наші селяни і маломіщани, що жиють майже виключно з рілї, опинили ся над самою пропастию, а коли пропаде рільничий стан, то се доведе до неминучої руїни цїлий наш край, котрий є майже виключно рільничий.

Потреба скорого ратунку лежить як на долони, бо тут вже не поможе нїяке накликуванє до ощадности, до обмеженя потреб. Обдовженє в деяких селах дійшло вже до висоти цїлої вартости землї, так що ті господарі в дійсности не є вже властителями своєї землї, а лише робітниками капіталїстів, лихварів і банків.

Треба признати, що кр. сойм богато зробив для поліпшеня господарства, для рільництва і иньших з ним звязаних галузей, як годівлї товару, садівництва і т. и., для піднесеня краєвого промислу. Почин до орґанїзациї Райфайзенок буде також немалою підмогою зубожілому селяньству і маломіщаньству. Школи сповняють у великій части важну задачу для просьвітного і економічного подвигненя хлїборобів, підмагають їх в тім просьвітні товариства, читальнї „Просьвіти", кружки рільничі і т. и. Розбуджує ся в нашій суспільности щораз більше змаганє до власної помочи. В законодатній дорозї повело ся осягнути певні пільги в ґрунтовім і домовім податку; може діждемо ся ще пільг для селян при перенесеню спадщин і зміни утяжливого закона о належитостях — однак все те ще не виратує рільничого стану від занапащеня. Не поможе все те обдовженим до того ступня хлїборобам, що й вірителї непевні, чи відберуть свій гріш. Чиж тому всему маємо байдужно приглядати ся, чи маємо собі сказати: „Коли рільник не може остояти ся, то най пропадає, най зробить місце иншому, що потрафить лїпше вивязати ся з своєї задачі, як він?!" Чи держава і край дійстно мали би бути такими байдужими, щоби дали пропасти тій найважнїйшій підвалинї своїй?! Я думаю, що нї і що ще не треба вдавати ся в розпуку, але брати ся скоро і розумно до дїла, нести скору поміч, бо часу на вижиданє вже нема.

А є ріжні дороги, що можуть довести до поратованя підупавших хлїборобів. Передовсїм треба спинити дальше задовженє рільників, а можна би се осягнути заснованєм хлїборобских спілок, котрі в получеию з Райфайзеньскими касами причинили-б ся вельми до економічного подвигненя хлїборобів. Я знаю, що більшість сеї В. Палати противна з ріжних причин хлїборобским спілкам і виявила свій погляд на вторічній сесиї, перейшовши до дневного порядку над моїм внесенєм. Але не трачу надії, що більшість таки колись признасть колись менї слушність, як се стало ся з Райфайзенками, о котрі тут довгі лїта селяньскі посли на дармо допоминали ся. Однак щоб хлїборобскі спілки могли успішно запобігати дальшому обдовженю земскої власности, треба передовсїм перевести в краю загальний викуп селяньскої посїлости земельної з довгів. Може та гадка видати ся комусь дивоглядною і неможливою, однак она займає щораз більше уми щирих прихильників хлїборобства і то навіть в таких заможних краях, як Чехи. Годило-б ся, щоби і Видїл краєвий і В. Сойм взяли ту гадку під зрілу і сьвітлу розвагу.

(Конець буде).

Сойм краєвий.

Вчерашним вечірним засїданєм закінчила ся сесия соймова. Засїданє потягнуло ся аж до 12 год. в ночи а Є. Ексц. п. Маршалок по

„ПАВПЕР"(*).

(З польского — М. Ґавалевича).

(Конець).

На жаль то одушевленє для штуки не тревало довго. Одного разу запукав хтось пізно в ночи з улицї до мого вікна. Здивований такою спізненою гостиною, виглянув я на двір. Мороз покрив шибу цьвітами, бо було під конець грудня, і я не міг нїкого побачити. Але вскорі доніс ся до мене тоненький голос Ґотліба, що виліз на ґзимс, і притуливши уста до шиби, дув на неї, аби побачити, що діє ся в комнатї.

— Що ти тут робиш? — спитав я, увівши его до комнати, напів замерзлого, босого, без капелюха, одїтого лиш в легоньку полотняну блюзу.

— А щож би, я утік від мого різьбаря.

— Тепер, о півночи?

— А вжеж — відповів коротко, але в его голосї пробивало ся глубоке внутрішнє обуренє.

— Що тобі стало ся? Де кожух, чоботи, що їх дав тобі твій пан? Відобрали тобі ті річи?

Хлопець мовчав, єму тяжко було говорити. Стояв посеред комнати, і як бузько, підносив то одну, то другу ногу, та потираючи руками, старав ся їх розігріти. Я почав підозрівати, що він щось злого зробив і стратив у різьбаря місце. Але з его очий, встромлених в полумінь сьвічки, покотили ся поволи сльози на ґіпсом запорошене дитяче лице. Тут було щось иншого.

— Щож тобі стало ся? — спитав я лагіднїйше, кладучи руку на его плече.

— От, скажу коротко: я бив ся з хлопцями в робітни і они викинули мене так, як ось тут стою.

— А чогож ти з ними бив ся?

— Ах, пане, біймте ся Бога, як я не мав єму кинути в голову фіґурки, коли він почав висьмівати моє походженє! Що єму до того, що я не маю вітця, проклята собака.

Лиш з трудом всиів я видобути від него цїлу его пригоду. Вечером, по цїлоденній безуспішній вандрівцї, вернув перемерзлий, голодний і злий з своїми фіґурками до робітнї, і тут почали собі з него глузувати его товариші по штуцї, та прозивали его неробою, дармоїдом і т. ин. Сварка скінчила ся тим, що хлопцї викинули его нужденну постїль до сїний.

— Найби було й так, прошу пана — говорив здержуючи сльози — я нераз спав ще гірше, але все таки не як пес перед чужим порогом. Я їм то сказав, а Петро, найстарший челядник і злодій — я на власні очи видів, як він крав ґіпс — той приходить і каже до мене: „ти такий сякий"... я ще нїчого, але він вкінци сказав: „ти знайдо", то я дав єму такого знайду фіґуркою в голову, що скулив ся як їжак.

— Ну а дальше?

— Дальше? — Торгав він мене, то й я не дарував єму.

— Але й ти не мало набрав ся?

— Очевидно, так легко не пішло менї. Але то всьо не так болїло як обида. Кажу вам, пане, що я був би его на місци убив.

— Щож ти тепер пічнеш? — спитав я по малій хвили, між тим, як Ґотліб заєдно дивив ся в сьвітило і рукавом обтирав очи і ніс.

— Е, то дурниця, прошу пана, коби лиш було де переночувати. Завтра вже пораджу собі.

Отже лишив ся на ніч у мене, звинув ся в клубок за печию на земли, і тяжко віддихаючи, заспав.

Коли я на другий день пробудив ся, побачив Ґотліба, як стояв з щіткою в руцї перед моїми чобітьми.

— Ну? — спитав я коротко.

Він усьміхнув ся весело.

— Нїчого — відповів і став так сильно терти щіткою по чоботах, немов би мав під руками свого вчерашного ворога.

І так прийшов я, завдяки провидїню, мимохіть до льокая, бо Ґотліб сам накинув ся менї до услуги.

довшій промові, в котрій по руски висказав бажане, щоби Господь Бог беріг наш край від нещасть елементарних, закрив засіданє трикратним окликом в честь Є. Вел. Цісаря. Іменем Русинів подякував Маршалкови пос. Заячківский за его безсторонне поступоване а до Є. Ексц. п. Намістника звернув ся з просьбою, щоби усував все, що могло би здержати народний розвій Русинів та щоби звертав увагу на виконуванє законів і розпоряджень супротив Русинів.

Заким дамо обширнійше справозданє з послідних засідань соймових, зазначимо тут лиш, що із важнійших або замітнійших справ залагоджено отсі: Сойм ухвалив на внесенє пос. Урбаньского зміну реґуляміну соймового в тім напрямі, щоби на случай потреби можна було посла на кілька засідань виключити. Для товариства „Просьвіта" ухвалено 3000 зр. запомоги; рускій школі виділовій у Львові ухвалено дати 800 зр.; до виділу Каси ощадности у Львові вибрано 8 членів а між ними дра Ярослава Кулачковского, директора асекураційного товариства „Днїстер".

Новинки.

Львів дня 29-го марта 1899.

— Іменованя. П. Міністер рільництва іменував рахункового практиканта Йос. Юристовского асистентом рахунковим при львівскій дирекциї домен і лісів. — Президия кравої дирекциї скарбу іменувала respіцієнтів сторожі скарбової Людв. Добряньского, Ів. Чекая і Володисл. Завішу цловими поборцями.

— Перенесеня. Дирекция почт і телеґрафів у Львові перенесла почтових асистентів Фр. Гашка з Станиславова і Ів. Чарника з Живця до Львова. — П. Міністер судівництва переніс судию повітового Ів. Смолецкого в Жмигорода до Горлиць.

— Доповняючий вибір одного члена ради повітової в Товмачи з ґрупи міст, розписала Президия ц. к. Намістництва на день 4 мая с. р.

— Є. Е. п. Намістник гр. Лев Пініньский виїздить нинї рано до Відня, а звідтам на десять днів до полудневого Тиролю.

— З перемискої епархії. Крилошаньскі відзнаки одержав о. Лука Туряньский парох в Гошанах. — До пресвитерского дому для рукоположеня приняті: Ол. Калужняцкий, Любомир Сембратович, Стеф. Мацюрак і Мих. Юзьвик. — Завідательства одержали оо.: Петро Кузик в Терлї, Ант. Миколаєвич в Склї і Мих. Попель в Лиию. — Кваліфікацийний іспит на катихитів шкіл виділових і шкіл середних відбуде ся в днях 17, 18 і 19 мая с. р.

— Бібліотека львівского університету числила з кінцем 1898 р. 85.100 діл в 152.951 томах. В минулім році прибуло 6422 томів книжок, будьто в дорозї закупна (2368), будьто з дарів правительства, приватних і з обовязкових примірників. На закупно книжок видано в 1898 р. квоту 10.523 зр. 22 кр., котра обіймає також пренумерату 330 наукових часописий з ріжних галузий відомости. Окрім часописий предплачуваних, одержує університетска бібліотека обовязкові примірники всіх часописий, видаваних у всхідній Галичині в числі 97, так що загальне число часописий в 1898 р. виносило 427. Бібліотеку обдаровують своїми видавництвами многі австрийскі і позаавстрийскі академії, а надто одержує бібліотека видавництва дуже численних університетів европейских та кількох американьских. Читальня університетскої бібліотеки була в 1898 р. отворена для публики щодень рано (від год. 8—1) і по полудни (від 4—6) з виїмкою неділь, днів сьвяточних і місяця серпня. В тім часі користало з бібліотеки 16 300 осіб, на котрих ужиток видано 60.283 томів книжок і 122 рукописів, або пересічно 67 читачів і 206 томів денно. Надто випозичено в 1898 р. до дому 18.260 томів. На жаданє спроваджувала бібліотека для тутешних учених книжки і рукописи з инших бібліотек австрийских та заграничних, а також випозичала свої книжки на ужиток шкіл середних на провинциї і многих чужих університетів.

— Дирекция школи рільничої в Бережници коло Стрия оповіщує: З днем 1-го липня 1899 розпічне ся новий рік шкільний в кравій низшій школї рільничій в Бережници, в цїли вивченя передовсім синів селяньских на здатних і практичних господарів. Хто хоче вступити до тої школи як ученик звичайний повинен: 1. Внести найдальше до 30 мая 1899 поданє до Дирекциї тої школи з долученем: а) метрики уродженя на доказ, що кандидат укінчив 16-тий рік житя; б) сьвідоцтва шкільного з укінченя з добрим поступом школи народної. Кандидати, котрі викажуть ся сьвідоцтвом, що укінчили науку доповняючу, будуть мати першеньство при рівних инших услівях; в) сьвідоцтва моральности і сьвідоцтва з дотеперішного занятя, по скінченю школи, виставленого властивим урядом приходским і урядом громадским; г) сьвідоцтва здоровля виставленого лїкарем. 2) В дни означенім Дирекциєю піддати ся іспитови вступному, з котрого дирекция осудить, чи кандидат єсть достаточно умислово розвинений і посїдає потрібну науку елементарну, щоби міг належито користати з науки викладаної в школї рільничій. — 3. Сини селян посїдаючих власне ґаздівство мають першеньство перед иншими кандидатами. — 4. Ті, котрі хотять отримати безплатне удержанє коштом фонду краевого, повинні при поданю до Дирекциї о принятє долучити поданє о то до високого Виділу краевого, з долученєм документів доказуючих, що родичі або опікун не можуть утримати кандидата власним коштом. — 5. Кождий ученик вступаючий до закладу, повинен бути заосмотрений в достаточне біле і дві пари доброї обуви. Близших відомостий уділить на жаданє *Дирекция кравої низшої школи рільничої* в Бережници, почта Стрий.

— Господарске віче устроює дня 3 цьвітня в латиньский великодний понедїлок в Станиславові тамошна філія „Просьвіти" при помочи „Підгірскої Спілки". Віче відбуде ся в міскій сали коло рускої церкви. Початок назначено на 12 годину в полудне.

— Пятнистий тиф вибух у Львові в дїльници Личаківскій. Стверджено вже пять случаїв. Недугу перенесено мабуть з підльвівского села Дїдилова, де она ширить ся в страшний спосіб.

— Самосуд. На ярмарку в Тисьменици кишеневий злодій украв селянинови 360 зр. Злодюгу зловили селяни на горячім учинку і так его побили, що той по кількох днях помер.

— Намірене самоубийство. Вийшовши з вязниці у Висничи і приїхавши до Кракова якийсь І. Закревский, онегди два рази стріляв до себе. Відвезено его до шпиталя, але стан его здоровля дуже грізний.

— Чужинці в Швайцариї. Після оголошеного недавно в Цїриху статистичного виказу, число чужинців, котрі в минулім сезоні відвідали Швайцарию, побільшило ся в порівнаню з попереднім роком і виносило 2,300.000. Доходи властителів готелів виносили загалом 120 міліонів франків. Надто около 30 міліонів франків видали приїзджі на ріжні памятки з Швайцариї, біжутерию і забавки.

— Не знаю — говорив він нераз, коли ми поклали ся спати а комнату залягала пітьма — я на моїм вузкім студентскім ліжку, а він на старім куфрі за печию — не знаю, чому, але так пана люблю як рідного брата, як вітця. — Як будете доктором, то буду вам дармо служити за льокая, чесне слово — як лиш буду мати що їсти і де спати.

— А не лїпше було би, як би ти пішов до якого ремесла? — радив я ему цілком поважно.

— Ох, я вже й того пробовав, але дармо не хоче мене взяти піякий майстер та й нема нікого, хто схотів би заопікувати ся мною і люди боять ся брати мене на науку — гадають собі, що може я який злодій. Я був три дни у одного різника, але той падлюка не давав мені нічого їсти — я мусів все лиш дивити ся на мясо і о голоді робити ковбаси і кишки; мене взяв страх, аби не скортіло мене коли що украсти і тому я утїк звідтам.

То оповіданє здивувало мене. Хиба лиш его ангел хоронитель піддержував в нім моральність, бо люди о тім не гадали.

— Ти ще нїколи нічого не украв?

— Ей прошу пана, що ви говорите, чи я який злодій чи що таке? Таж я маю честь і якусь совість. Чиж не можна чесно жити?

Пізнїйше мав я нераз нагоду пересьвідчити ся, що то у хлопця не були пусті слова.

Єго прихильність до мене мала жерело в его добрім серци і виявляла ся нераз в зворушуючий спосіб.

Раз, на другий день великодних сьвят, вийшов він з дому, аби взяти участь в краківскій народній забаві. Она називає ся „ренкавка" і відбуває ся за містом на горбку сьв. Бронислави. Того дня ділить ся ціле краківске населенє на дві верстви: висшу і низшу. По правді то той розділ триває цїлий рік, але нїколи его так добре не видко як тепер. Висша верства, стоячи на горбку кидає в долину хліб, овочі, яйця і бавить ся видом, який представляють низші, чернь, що кидає ся на ті ласощі і зводить о них завзяту борбу. Ту забаву називали вже нераз понижуючою для людий, але що то „народний звичай", то его терпить ся. Очевидно, що Ґотліб був одним з головних участників забави і мав дуже велику, загально признану зручність в виловлюваню хліба, булок, яблок і т. ин. річий, котрі відтак продавав перекупкам. Пізним вечером вернув до дому, спочений, запорошений, з сьвітячими очима і червоними лицями. З вдоволенєм подивив ся на мене і побренькав мідяками.

— Є моне та! — повтаряв і перечислював мідяки. — А й для вас приніс я дещо. Дивіть ся, пане!

І виймив з брудної хустини кілька пообиваних яблок та заболочених булок, на які і голодний не злакомивсь би.

— Правда, они трохи поваляні — сказав — але то дасть ся обтерти. Покоштуйте! Я сховав для вас що найлїпше.

І він почав пильно обтирати полою сурдута болото з принесених ласощів.

— Добре, дуже добре — хвалив заїдаючи булку. — То всьо сьвіжо печене, лиш на сонци ствердло. Прошу пана, покоштуйте.

Не було ради, треба було той дитинний доказ любви нагородити. Але пісок скверчав мені в зубах так що я не міг ні кусника проковтнути. Між тим Ґотліб забув, що всї ті ласощі призначив для мене і серед живого оповіданя заїдав одно яблоко за другим і ковтав булки як голушки. Вкінци замітив то, коли вже сягав по послїдну булку і скрикнув:

— Що я сам всьо поїв? О, то онту послїдну мусите завтра з'їсти на снїданє.

Одинокою річию з моєї власности, що могло Ґотліба увести в покусу, була стара, розпукла люлька з морскої пінки на довгім вишневім цибухї. Як я до неї прийшов, сам не знаю; досить, що она була у мене. Для Ґотліба була та люлька чимсь незвичайним. Він уживав всїляких способів, аби лиш еї дістати. Вкінци сказав, що купить мені за неї нову.

— На що она тобі придасть ся, таж не куриш? — спитав я его.

— Всьо одно; буду еї все носити з собою і показувати всїм людям.

— Я висьміяв его і удавав твердого.

Якийсь час минув спокійно; о люльці не було більше бесїди. Хлопець приходив все рідше до дому і прийшов поволи до пересьвідченя, що его починає нудити теперішне занятє та що він вскорі цілком щезне. В короткім часі мали мої здогади оправдати ся.

Одного дня хотів я перечитати з ґазети вісти з всхідної війни і закурити мою стару люльку. Я шукав еї дармо. Она пропала а з нею разом і — Ґотліб.

Я почав за ним розвідувати ся, але безуспішно.

По кількох місяцях, коли я почав приготовляти ся до іспитів, забув і о Ґотлібі і о люльці. Настали лїпші часи, з студента став я доктором, надійшла давно вижидана пора. Тепер треба було прийти лиш до яких таких гроший, аби поплатити студентскі довги.

Коли я одного дня вернув до дому, оповів мені мій слуга ще в передній комнаті — бо я вже дійшов до одного і до другого — що якийсь бідний чоловік кілька разів питав за мною. Я здогадував ся, що то котрийсь з моїх

— **Помер** о. Дионизій Дяковский, тит. совітник консисторский і парох в Кривім, дек. холоївского, дня 25. с. м. в 67-ім році житя, а в 41-ім сьвященьства.

Телеґрами.

Відень 29 марта. Президент угорских міністрів Сель конферував вчера з ґр. Туном і спільними міністрами ґр. Ґолуховским і Калєм. Пополудни принимав Є. Вел. Цісар ґрафа Туна на окремій авдиєнциї. Сель був також на авдиєнциї у Цісаря а відтак складав візити амбасадорам.

Берно (моравске) 29 марта. В Присеницях (Prisenitz) згоріла прядільня в наслідок того, що заняла ся бавовна від іскри яка добула ся з машини через то, що она дуже терла ся. Ціла фабрика і сусідний млин згоріли. Шкода виносять 200.000 зр.

Прага 29 марта. Сойм ческий відрочив ся аж до 6 цьвітня.

Париж 29 марта. Сполучені палати трибуналу касацийного розбирали вчера на тайнім засіданю тайні акти войскові в справі Драйфуса.

Переписка зі всіми і для всіх.

Р. Р. Хм. і В. С. в Бережанах: Один з Вас хоче купити, а другий продати товар в добрім стані. Як же Вас, панове, звести до купи, коли Ви не були на стілько ласкаві, щоби подати своє імя і назвище? А преці то для нас зовсім а зовсім байдуже, як Ви називаєте ся, але Ваш інтерес вимагає того. Коли отсе прочитаєте, то признаєте, що маємо рацию. — **С. Іа. в Ст.:** О допущене до однорічної служби войскової треба було старати ся ще перед асентерунком. Остаточно можете то зробити ще тепер, заким Вас покличуть до служби. Чи тим що осягнете і чи то „виплатить ся“ — того преці не можемо сказати. Хиба ж ми можемо вгадати, чи Вам тепер по асентерованю позволять робити службу однорічного охотника, або чи Ви, яко такий, зробите іспит на офіцира? Яко офіцир і більше нічого — які ж можете мати вигляди на будуче в инших фахах? Такі хиба, що зможете скорше знайти якесь приміщене при всіляких урядах рахункових і маніпуляцийних, при почті і зелізници, але й тогди не обійде ся без відповідної практики, кваліфікациї і іспиту. По нашій думці найліпше тримати ся вже одного і постарати ся о то, щоби вільно було робити службу підчас вакаций. — **Пан А. В. в Горош.:** І ми повторимо Ваші французскі слова: Sans rancune — без злоби, і додамо ще по руски: „Не во гнів!“ — а то раз длятого, мимо Вашого застереженя позваляємо собі все-таки титулувати Вас per „Ви“, — виразом котрого Ви, як кажете, не терпите і не єсте призвичаєні, а відтак, що позволимо собі поставити маленьке питане. Для зрозуміня питаня, що й другим придасть ся, пригадаємо, що ви, чоловік нам зовсім не знакомий і без нашого зазиву або поради, прислали нам старі монети з просьбою о посередництво в продажи, а ми Вам відповімо, що ті монети без вартости, взглядно дуже малої вартости, і дали Вам делікатно спізнати, щоб Ви на відослане прислали гроші — ми преці ніякий „пан“, але чоловік праці, котрий мусить тяжко на гріш, навіть і по ночах, працювати, отже не можемо за нікого оплачувати зараз порта — а Ви нам на то відписуєте: ....takowe proszę przyjąć „na początek“ do swego zbioru numizmatycznego, w dowód pamięci od „nieznajomego“. Отже питаємо ся: Чи то чемно так писати і робити комусь дарунок з річи, котра не має ніякої вартости? Нумізматикою не займаємо ся і збірки ніякої не робимо, отже єсьмо змушені з подякою відклонити Ваш дарунок, а монети, скоро не скажете їх собі відослати назад і не пришлете порта, будемо змушені умістити san rancune там, де для них найвідповіднійше місце, — на сьмітю. — Щодо слова: „Ви“, то річ так ся має: Ви здаєсь, того досі не знали, що в цілім цивілізованім сьвіті, у всіх мовах европейских уживає ся в розмові з кимсь чи то письменно, чи устно слова „Ви“ (по німецки Sie, по французски vous, по анґлійски You і т. д.), отже так само і в рускій мові. Слово „пан“ має лиш значінє титулу і церемониї і длятого ставить ся лиш зрідка по слові „Ви“ (Ви, пане; vous monsieur; You, sir і т. п.) Лиш коли слуга говорить до свого пана титулує его „паном“ а не „Ви“. Одна польска мова (і то лиш книжкова, не народна) творить під сим взглядом виїмку, бо приняла звичай уживати слова „пан“ замість „Ви“. Ну коли так Полякам подобає ся, то нехай їм буде, а Русини мають свій звичай і не чують зовсім ніякої потреби зміняти его длятого, що він комусь не подобає ся; нехай той хтось до него привикає. Атже то кождого не Поляка разить дуже, коли чує, як баби, що збирають шмати, титулують себе „пані“ та додають до того зовсім нечемні компліменти, а мимо того, ніхто не посьмів би робити Полякам докору за невідповідне уживанє того слова. Коротко скажемо: ми ані Ваш слуга, ані не даємо Вам відповіди для церемониї, отже не маємо зовсім причини титулувати Вас що друге слово „паном“; Ви для нас „Ви“ і більше нічого, а коли Вам то не подобає ся, то сидіть тихо і не відзивайте ся до нас. Або ми Вас просили о то, щоби Ви шукали інформаций у нас? На Вашу французчину „san rancune“ приймíть по польски: Dzika pretensya!“ — **123 Глібов.:** Одинока і найліпша рада: порада лікарска і лік на рецепту з аптики. Ліків вичитаних в анонсах всіляких ґазет не купуйте і не уживайте під ніяким услівєм. Лікареви не потребуєте більше заплатити як 2 зр. за візиту, а то преці зовсім ніякий визиск. Але мусите знати, що лікар недуги не відойме рукою і треба буде 3 — 4 або 6 недїль робити промивку одним і тим самим ліком після того, чи недуга більше або менше уперта (задавнена). Впрочім може ще й листовно, длятого спитайте за кілька днів на почті. — **Кліма:** 1) Під словами „плятонічна любов“ розуміє ся любов без похоти межи двома особами ріжного пола. А що Плято, славний грецкий фільософ, розріжняв двояку любов, низшу змислову і висшу духову, то згадану „любов без похоти“ названо від імени Плятона „плятонічною“. — 2) Педометер єсть то прилад, котрий служить до численя кроків. Прилад той виглядає як годинник, в котрім, за кождим піднесенєм ноги порушає ся підойма і спадаючи потручує сказівку, котра показує на числа і в той спосіб числить кроки. — 3) Імена Шевченко, Короленко і т. п. мають наголос на другім складі від кінця. — 4) Уліпшені фоноґрафи мають віддавати голос зовсім докладно і вірно. Ми чули лиш давнійшої роботи фоноґрафи, але ті віддавали лиш деякі звуки зовсім вірно; впрочім робили більше шуму. — **І. П. начальник громади в Ч.:** 1) О льосах скажемо аж по першім, коли будемо мати виказ. — 2) Lasciate ogni speranza — значить: „лишіть всю надію....“ Єсть то цитат взятий з поетичного твору Comedia (званого звичайно Divina Comedia — Божа Комедия) славного італіяньско поета Данте Аліґієрі. Повний сей цитат звучить: Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate (читає ся: Ляшіате оні сперанца, вой, к'ентрате) значить: „Лишіть всю надію, ви, що вступите“. — 3) „Procul negotiis“ — єсть знов цитат взятий з поезиї славного римского поета Горацa і значить: „здалека від глоти“ (крикливого руху і занятя такого як в місті буває). Повний цитат звучит: „Beatus ille, qui procul negotiis, paterna bubus exercet rura“ — значить: „Блаженний той, хто здалека від хутірного занятя, оре волами батьківску ниву“. Ото видите як високо вже Римляни цінили стан селяньский, коли називали блаженним того, хто оре батьківску ниву! — (Дальші відповіди пізнійше).

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати ані марок, ані карт кореспонденцийних до відповіди.

бідних пацієнтів і велів служачому впустити его до мене, колиб він не прийшов.

По якімсь часї отворили ся двері.

— Хто там? — спитав ся, не відриваючи очий від книжки.

— Я! — відповів незнакомий голос.

Я подивив ся. Передо мною стояв сухий, опалений хлопець з запалими очима; одітий був в рештки якогось старого уніформу.

— Ви мене не пізнаєте? — спитав примушуючись до усьміху. — То я Ґотліб, Ґотліб Трара.

— Ґотліб! А ти звідки тут взяв ся?

— З шпиталю — відповів сумно.

— З котрого?

— З войскового. Я дістав кулю в бік, они лиш рану зашили, а куля лишила ся, дивіть ся, ось тут.

— Він показав на правий бік.

— Але як ти прийшов до тої кулї?

— У війнї, прошу пана; то пан не знають, де я був? Я пішов на війну, як вояк. То була вам цікава річ.

При тих словах его очи заблисли, голова підняла ся, груди випрямили ся, але ледве що загоєні рани відозвали ся, бо він вхопив ся зараз за бік і знов подав ся.

— Ще не добре зі мною — сказав тихо покашлюючи.

Коротко оповів менї, як дістав ся на Всхід, з ким боров ся і де дістав рану.

— Але чого ти там їшов? — спитав я вкінци.

— Та що то злого? — відповів. — В молодости треба всього спробовати. Тепер хоч знаю, як виглядає війна.

— А чому ти менї того не сказав?

— Бо ви були би менї певне відраджували, а так я пішов, звидїв кусень сьвіта, дечого научив ся і тепер я знов тут.

З его слів пробивала ся якась давна веселість.

— Ага — перебив я его — вільно спитати, на що тобі було моєї люльки на війну?

Засоромлений спустив очи. Почервонївши сягнув до кишенї, боров ся на хвильку з якоюсь гадкою, вкінци подав менї якусь річ і сказав несьміло:

— То я вам приніс від Турків. Она не така красна як ваша, але все таки, люлька люлькою.

Справдї побачив я глиняну люльку на короткім цибушку, ще цілком нову і неуживану.

— Прошу, возьміть замість вашої — говорив дальше — я був би й тамту приніс, але в шпиталі украли менї. Дуже вас перепрашаю за шкоду.

Схилив ся і поцілував мене в рукав.

Того дня ночував у мене і оповідав майже до рана о своїх воєнних пригодах.

— Щож ти тепер будеш робити? — спитав я, коли він утомлений замовк.

— Мушу вернути до шпиталя і вилічити ся, бо чую, що та куля ще менї заваджає.

— А до котрого шпиталю підеш?

— Там, де ви ординуєте; бо там найскорше виздоровію.

— Побачимо — відповів я.

* * *

Я все ще надію ся вилічити его, хоч его тихий кашель не вішує нічого доброго. Чоловік може так легко помилити ся, особливо коли є лиш перший рік лїкарем.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).